

ליקוי חמה — הירח מסתיר חלקית את השמש

רק כשהשלישיה בקו ישר

עם אנשי, בהנפת אלות על המפגנים ליד מקום אסיפת מרכז מפא"י (ראה עמודים 89-90). נתקבלה עבורם קריאה טלפונית דחופה. איש מהם לא היה פנוי לטפל בה.

הקריאה היתה בלתי-שיגריתית: הפועל היים אדרי הודיע על נסיון שוד נועז בבית החרושת ליהלומים של אפרים חוצ'נר.

כאשר הגיע אדרי העובד גם בשבת לבית החרושת, גילה צעיר חשוד שעמד בתצפית ליד הכניסה לקומה השלישית של בית החרושת. דלת הכניסה עצמה היתה פרוצה.

אדרי עבר על פני הצומה. מיד נוכח שם שני מנועלי הדלת הפנימית היו פרוצים. ליד קופת-הפלדה בקצה האולם, עסקו שני צעירי רים רעולי-פנים בריתוך הקופה בעזרת מכי שיר ריתוך ושני מיכלי-חמצן גדולים.

"עכשיו אנחנו עובדים!" — "מה אתה רוצה?" שאלו השניים את אדרי. "באתי לעבוד." ענה. להם הפועל בחדר. "עכשיו אנחנו עובדים." הם הסבירו לו בפנים מאיימות.

בכל זאת קמו, אספו מספר כלים ויצאו מהמקום, יחד עם חברם. אדרי המבוהל חשש להשמיע גבה. רק משנעלמו השלושה, מיהר לטלפון והודיע את המשטרה.

במקום אנשי מדור הביטוח העסקיים הרי פיעו במקום, כעבור זמן-מה, רק שוטרי הנפה הצפונית. המיכלים העזובים וסנטימטר מרוחק אחד מתוך ששת הסנטימטרים של הקופה העבה, העידו על מה שקרה. השודרים עצמם — נעלמו.

השוד וחוסר-האונים של המשטרה עוררו השבוע דאגה מרובה בחוגי תעשיית היהלום. לפני שבועיים, בשבת, נעשה נסיון דומה לפרוץ לבית-החרושת ליהלומים אורה שברחוב כרת בתל-אביב. אז לא השלימו השודרים את מלאכתם בגלל התרוקנות מיכל החמצן. הפעם הפריעם הפועל.

השבוע שאלו עצמם התעשיינים מי יהיה הקורבן הבא ומי, אם בכלל, יפריע בפעם השלישית לשודדים.

הווי

ספורט הטלת הגרזן. בתל-אביב לאחר ששוחטי הארץ כינסו ועידה, ייסדו ארגון וקיבלו החלטה הקוראת לכינוס ארצי של כל השוחטים בפועל, שיגר תושב מכתב הצטרפות, בציון ששיחק בעבר בקבוצת הכדורגל של הפועל רמתים... **השתתפות מלאה.** בקיבוץ נחושה, נעצר חבר קיבוץ לאחר שהטיל חיזו לחדר-האכלה, בעת הצגת סרט מלחמתי, כדי להמחיש לקהל את זעזוע המלחמה... **עבודה מעשית.** בהרצליה, בעת הצגת הסרט הבה נשדוד באנק קטן, בקולנוע תפארת, גנבו אלמונים כספת שלמה מסניף באנק הפועלים השכן... **בעיקבות המשטרה.** בשומרון, החלו נערי אחד הקיבוצים בקיום טוטו פארקט, בנסותם לנחש את המקום בו יתגלו למחרת, כדברי המשטרה והעתונים, עיקר בות השודד המבוקש... **קריאת התול הבר.** בחיפה, לאחר שפקחי העיריה הובאו מספר פעמים כדי להרעיל תחולים שהטרידו את מנוחתם של תושבי העיר התחתית בי לילות, נתברר כי קולות-הייללה המרגיזים הופקו על ידי קבוצת צעירים שנהגה לשיר טט באיזור בלילה.

תזכיר

הלחץ גובר

הלחץ על ישראל בשאלת פליטי-ערב הולך וגובר. משרד-החוק הישראלי הגיע לאותה מסקנה שהוסקה עלידי עורך ה"המשך" (בעמוד 14)

גם מי שרוצה לעקוב אחר תהליך זה אסור לו להביט בפני השמש בלי זכוכית כהה. אף בשעת לקוי קיימת סכנה לראייתו של העושה כך.

ליקוי-החמה של 1961 הוא, לגבי חלקים מסוימים של העולם, ליקוי מוחלט. בארץ, יכסה הוא רק 80 מפני השמש. משך ה"שעתיים 39" דקות של הליקוי אפשר יהיה להבחין בבירור את התהליך.

גורמי הליקוי הם היערכות מיוחדת בי מינה של הגופים השמימיים. בעצם, נמצא הירח, בורכו החודשית במסלול שמספיק לכדור הארץ, פעם בחודש בינו לבין ה"שמש. יום זה חל בראש החודש העברי או יום אחד קודם לו.

אולם השלישיה לא נמצאת תמיד בקו ישר (ראה תמונה). ברוב המקרים נראה הירח כעובר מעל לשמש או למטה ממנה. רק לעתים רחוקות עובר הירח בדיוק על אותו הקו.

כאשר מסתיר הוא את השמש מהעיניים נוצר מה שמכונה ליקוי מלא. כשמכוסה אך חלק — נוצר ליקוי חלקי.

הקרב הנפסק בחושך. בידי האסטרונומים האפשרות לחשב לקויים לאפני שנים מראש וכן לקבוע תאריכים מדויקים של לקויים שהיו בזמנים הקדומים ביותר. בי עזרת לקויים בודדים הנוכחים בברונות ו"על מצבות עתיקות אפשר היה לקבוע בי ודאות תאריכים של מאורעות חשובים.

כך, למשל, ידוע שהקרב בין הלודים ו"המדמים, שהתנהל על נהר הילס, נפסק ביום 28 במאי 585 לפנה"ס ובו ביום נכרתה ברית בין הלוחמים. הקרב נפסק בגלל לקוי-חמה, שהטיל פחד מוח על צבאות שני הצדדים. כיום שוב אין פותרים. החושך ישעשע, לכל היותר, את אלה שהטבע נתן להם הודמנות לחזות במיפגן נדיר זה.

חקלאות

שבעה מהם

"כל מה שאנחנו רוצים זה שיתנו לנו להמשיך ולעבוד, שיתנו לנו לאכול את הלחם שלנו בכבוד," זעקו 80 אנשי כפר מישר, שהפגינו השבוע בבניין לקוי-חמה, לול כשעינים הוזהרה של כתריסר שוטרים עוקבת אחרי כל תנועותיהם.

כפר מישר הוא אחד משבעת הכפרים המשתייכים למועצה אזורית גדרות, ליד גדרה, המתפרנסים כמעט אך ורק על ענף הלול.

תוכנית הרס-הלול המכונה על ידי נאמניו של "הגנרל מאנימיקר" בשם "התיכונן הי" חדש", גורה כלייה גם על שבעת הכפרים האלה.

חלקם הגדול של אנשי הכפר עדיין טרם למדו עברית די הצורך, אך את העובדה

הקלעים ליצירת גושים של מצביעים, כך, למשל, סיעה להקמת גוש של עתונאי דבר ומעריב, שהתחייבו להצביע כעז מועמדי שני העתונאים.

עוד לפני הבחירות ניסה רון לפסול את מועמדותו של שיף, בטענה ששניים מהע"תונאים שהמליצו עליו אינם חברי האגודה. בו במקום, חתמו שניים מחברי ההעדה ה"מתמדת על מועמדותו של שיף.

בעת ההצבעה, שנערכה בבית-סוקולוב, נתקל משה רון בהתנגדות החריפה ביותר שזכה לה מימיו. היה זה בעת שעל הבמה עלה סופר הארץ, מידד שיף ודרש: "לפטר את המלשין משה רון!" מיד התעוררה סעי רתירות בין הנוכחים. בלחץ החתיקים חזר מידד שיף מהכרזתו, אולם המשיך להסביר מה הביא אותו לדרישה זו.

נסתכר כי מידד שיף נתבע לחזקת הא"תיה בעיקבות תלונה על נאום שנשא בהיג סגור של תלמידי גימנסיה ברמת-גן. שיף רצה לדעת כיצד הגיע הדו"ח אל מעבדיו, גרשום שוקן, שאינו חבר אגודת העתונאים. רון השיב לו כי בישיבת ועדת-העורכים מסר עורך מעריב, אריה דיסנצ'יק, את ה"מיסמך ליד שוקן. כששמע זאת דיסנצ'יק, קפץ ממקומו כרוגז: "אני לא מסתיר שום מיסמך לשוקן. בנוכחותי מסרת אתה, משה רון, את המיסמך לשוקן."

קמה התרגשות עצומה. כל חברי האגודה תבעו לדעת מה אמר מידד שיף בהרצאתו הסגורה. הדברים הוקראו בפניהם. פני רבים מהנוכחים החזירו. כי בין דבריו של העתונאי השנון בלשו פנינים, כגון: "יש עתונאים מקבלי-שחור, בורים, הדיוטות, ועמי ארצות, שאינם יודעים לצרף מילה למילה, כל מי שלא הצליח להיקלט במיקצוע אחר הופך עתונאי. הסתכלו על הפרצופים האומ"ללים שמסתובבים בבית-סוקולוב, השלומיאלים!"

טען שיף: "דברי סולפו במידה התכונתי לומר שבית-סוקולוב הפך מיפגש לכל מיני אנשים מלבד עתונאים."

שמור לי ולא אשמור לך. גם ההא"שמות התרופות ביותר שהוטחו כלפי רון לא הכריעו את מעמדו. כשנודעו תוצאות הבחירות, הוברר כי רון ניצח. מועמדי הגר"שם שהקים נבחרו. עובדה מאלפת: כל שלושת מועמדי דבר נבחרו בקולות אנשי דבר ומעריב; ואילו מועמד מעריב, משה זיק, לא קיבל את קולות דבר, נשאר בחוץ. בין ההתלהבות שקיבלה אסיפת האגודה, נכללה גם החלטה לגנות כל נסיון לפגוע בחופש-העתונות ולהפעיל לחץ ואיומים על עתונאי בעת מילוי תפקידו. כן הביעה הא"סיפה את צערה על שהצנזורה הצבאית מ"נעת פירסום ידיעות שאינן ביטחוניות. הצעות ההחלטה שלא התקבלו באסיפה היו מעניינות יותר:

● החלטה לבטל את רשימת המועמדים לשיכון מטעם האגודה, בטענה שנערכה תוך פרוטקציה.

● הצעה לערוך ביקורת חדשה על סדרי הכספים באגודה, אחרי שבדו"ח הקודם הת"גלו ליקויים והתברר שלא נכללו בו פרטי המסכורות של עובדי האגודה.

● החלטה לגנות את חברי-הכנסת מאיר ארנוב, על שכינה בפומבי את העתונות הישראלית בשם צרה.

בדיוח-היום באסיפה היווה הגילוי כי חביב כנען, נציג הארץ בועד החדש, עומד להציג את מועמדותו של חברו לעתון, שבת טבת, כחבר ועדת האתיקה.

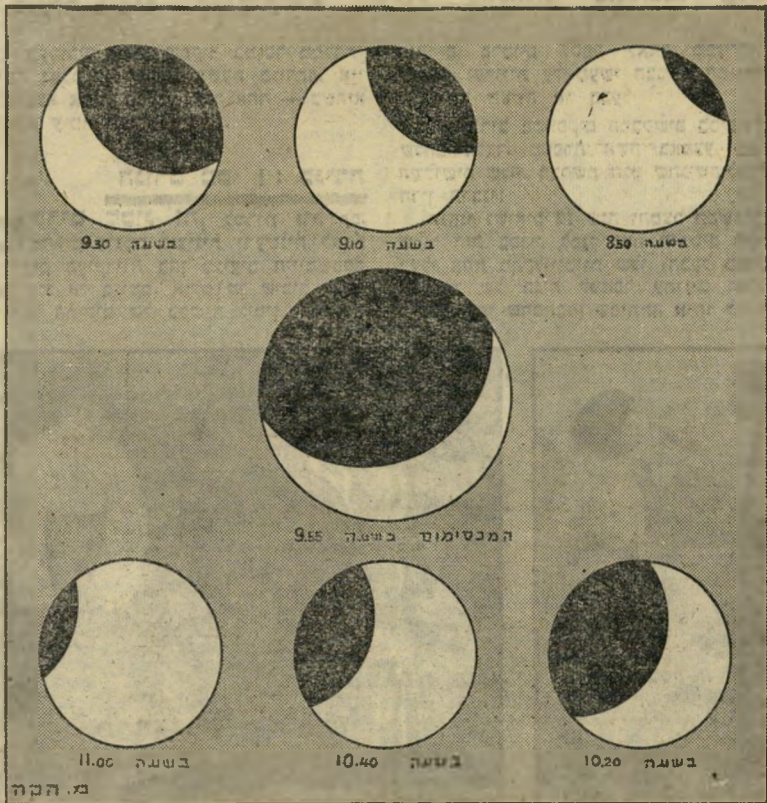
מדע

אפלה לפני הצהריים

בסין העתיקה, שעה שנסתמן לקוי-חמה, נהגו התושבים להלום על תופים ולהרים קול המולה, למען יפחידו בדרך זו את ה"דרקון אשר עמד לזולל, לדעתם, את השמש. לו התגוררו אותם כינים בישראל, ב"כפברורא זה, אין ספק שהיו משמיעים קול המולה גדול: כי ליקוי-החמה העומד להת"חוללה בתאריך זה הוא הגדול ביותר בארץ מזה 25 שנה.

רק לא להסתכל בשמש! אלה ש"יצאו לעקוב אחרי הליקוי חייבים להיות מוכנים עוד בהשכם בוקר. ב"כ8.36 יתחיל הירח לכסות חלק משטח השמש. משך 79 הדקות הבאות תלך הפגימה ותגדל, עד שבשעה 9.55 יגיע הליקוי למכסימום (ראה תמונה). מכאן ואילך שוב יקטן וילך עד שהפגימה האחרונה תיעלם בשעה 11.15.

● חישובים אלה נעשו בשביל תל-אביב, עלידי מרכזי הקה (43), מאתימטיקאי ו"פיסיקאי שסיים חוק לימודיו בעיר ילדותו, קרקאו שבפולין. לגבי יתר חלקי הארץ עשוי להיות הבדל קל. בדרום הרחוק, ל"משל, ובאילת, יימשך הלקוי בשתי דקות פחות מאשר בשפלה.

התקדמות ליקוי החמה ביום ד' הבא

בסין — תופים נגד הדרקון